

'Met een papieren plan kun je alleen een mug doodslaan.'

Werkbezoek bij Figulus Welzijn, 3 februari 2020

Dat was de boodschap van de Cultuur- en Talentverbinders tijdens het werkbezoek van Sociaal Werk Nederland 3 februari bij Figulus Welzijn in Aalten. Figulus won met het project De Cultuurverbinders de Transformatie Trofee 2019, een prijs die Sociaal Werk Nederland heeft ingesteld voor baanbrekende en succesvolle sociale interventies. We werden er warm ontvangen.

Directeur Eric Wichgers ontvouwde Figulus' visie op welzijn aan onze delegatie, Vluchtelingenwerk Oost-Nederland, wethouders en beleidsmedewerkers van gemeente Aalten, en de aanwezige Cultuurverbinders. Daar waar welzijn zich vroeger concentreerde op specifieke doelgroepen en deze apart benaderde, wil Figulus nu juist inzetten op een sterker voorliggend veld en welzijn ontschotten en verbinden. Zo kunnen burgers laagdrempelig aanhaken waar nodig.

Figulus ziet zichzelf als de spreekwoordelijke spin in het web binnen dit speelveld. Wethouder Joop Wikkerink van Aalten vulde aan dat dit ook mooi past in het raadsprogramma, waarin het uitgangspunt is om dure zorg te voorkomen door 'noaberschap' te ondersteunen en vanuit de burger te kijken wat voor hem of haar het beste past. Door initiatieven toe te passen als Welzijn op Recept en Talentverbinders (hierover later meer), hou je mensen zolang als het kan in het sociale netwerk en wordt dure zorg vermeden.

Cultuurverbinders: 'Vragen kost niks!'

Aalten verwelkomde de afgelopen jaren een heel aantal vluchtelingen. Al snel ontdekte directeur Eric Wichgers dat communiceren lastig is als bij het vertalen de culturele context niet meegenomen wordt. Er was behoefte aan een intermediair die zowel de taal spreekt als de ondergelegen culturele verschillen kan 'vertalen'. En daar had Aalten er wel een paar van! Er waren genoeg statushouders die wel al beter Nederlands konden spreken en al inzichten hadden opgedaan over de Nederlandse cultuur. Deze mensen werden al snel geworven als Cultuurverbinder.

Cultuurverbinders zijn buurtbewoners annex oud-statushouders die hulp bieden aan nieuwe statushouders. Zo ook een cultuurverbinder afkomstig uit Syrië: "Toen ik zelf pas in Nederland was, merkte ik dat ik vaak fout werd begrepen, en dat ik - net als veel andere Arabische mensen hier - niet durfde vragen hoe dingen dan wél in elkaar zaten. Nu leer ik mensen om veel zelf te doen, om voor zichzelf te zorgen, en vooral om te durven vragen. Vragen kost niks!"

Mooi staaltje noaberschap

Een andere cultuurverbinder zei dat ouders die net iets minder goed Nederlands kunnen praten of getraumatiseerd waren door de oorlog in hun thuisland, tegen veel problemen aanliepen op de school van hun kinderen. Zij wist deze mensen wél verder te helpen omdat zij hun taal spreekt én die van de school. Cultuurverbinders zorgen er dus voor dat de nieuwe statushouders beter hun draai kunnen vinden in de Nederlandse maatschappij én in de lokale samenleving.

En dat lukt goed. Zo is nagenoeg 100% van de statushouders betrokken bij de zomerscholen, een percentage dat bij soortgelijke initiatieven bij andere welzijnsorganisaties bijna nooit gehaald wordt. De kinderen die deelnemen laten na de zomervakantie bijna geen terugval zien in hun Nederlands. Bovendien hebben ze deelgenomen aan leuke activiteiten. Het geheim achter die 100%? De Cultuurverbinders kennen letterlijk álle statushouders binnen de gemeenschap, en weten deze ook te motiveren om mee te doen. Mooi staaltje noaberschap dus!

Inburgeren duurt langer dan een jaar

Zorgelijk is wel dat de financieringsstromen voor vluchtelingenbegeleiding al één jaar na aankomst stoppen. Wethouder Wikkerink: "80% van de tijd gaat juist zitten in de mensen die al langer dan een jaar in Nederland verblijven. Pas na een jaar 'landen' (Nederlands leren, inburgering) beginnen de problemen, zoals omgaan met woningbouwcorporaties en verzekeringen." Directeur Wichgers roept dan ook op tot een gezamenlijke lobby. "We moeten ervoor zorgen dat de nieuwe inburgeringswet die ingaat in 2021 niet alleen zal gelden voor de nieuwe statushouders, maar ook voor de statushouders die al wat langer in Nederland zijn."

Talentverbinders: Met een papieren plan kun je alleen maar een mug doodslaan

Figulus maakt via Talentverbinders gebruik van het bestaande netwerk van cultuur- en sportverenigingen om speciale doelgroepen te laten participeren. Zij concentreren zich hierbij op de thema's armoede, eenzaamheid, vitaliteit, cultuur en verbinden. In de Ahof, een van de oudste boerderijen van Nederland, laten Elena Kock en Richard Jongetjes zien welke initiatieven er onder de vlag van Talentverbinders lopen. Hierbij een selectie:

Train de trainer en supermarktacties

Basisschooldocenten staan dicht bij hun leerlingen, en kunnen zo een belangrijke rol spelen in het opsporen van armoede. Talentverbinders organiseert dan ook 'train de trainer'-programma's voor docenten, waarin zij getraind worden in het signaleren van armoede. Daarnaast zijn er supermarktacties waarbij mensen voor een bepaald bedrag mogen besteden in de supermarkt, in plaats van naar de voedselbank te gaan. Het bleek immers dat vaak de helft van de voedselpakketten in de vuilnisbak eindigt, omdat de

Ingrediënten niet altijd even bruikbaar zijn als je honger hebt. Anderhalve kilo gember werk je niet zomaar naar binnen...

It' scoot to be here

Doorslaand succes in Aalten is het initiatief 'It' scoot to be here'. Hier gaan jongeren en ouderen samen cruisen door het dorp in scootmobiels. In de volgende link kan je zien hoe het werkt: <https://www.youtube.com/watch?v=XDOD2A2md6I>

Mannen met pannen

In Dinxperlo zijn er kookworkshops voor mannen die er alleen voorstaan doordat hun partner ziek is of overleden. Deze heren worden immers geacht opeens alle huishoudelijke taken zelf op te pakken, inclusief koken. En dat is niet vanzelfsprekend. Hoe de heren zich redden kan je hier zien: <https://www.youtube.com/watch?v=e-OZmh38g>

Net als Cultuurverbinders valt Talentverbinders op door een geslaagde samenwerking van verschillende doelgroepen binnen een breed netwerk, en door de leuke initiatieven die veel verschillende burgers aanspreken. Dit lukt je volgens Richard niet met alleen maar een papieren plan (want "daar kun je alleen maar een mug mee doodslaan"), en ook niet door te 'ja maar'-en. Zijn devies? Niet lullen maar poetsen. En dat is precies wat ze doen, daar in de Achterhoek.

Eva Brouns, adviseur jeugd en kwaliteit